

ALYTAUS DZŪKIJOS PAGRINDINĖS MOKYKLOS SAVIŽUDYBIŲ RIZIKOS VALDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Savižudybių rizikos valdymo Alytaus Dzūkijos pagrindinėje mokykloje tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – sukurti savižudybių rizikos valdymo sistemą, kuri leistų laiku atpažinti asmenis, turinčius minčių apie savižudybę, ketinantiems nusižudyti suteikti skubią ir tęstinę pagalbą, o nusižudžiusiųjų artimiesiems suteikti pagalbą pagal poreikį.

2. Savižudybių rizikos valdymo tvarkos aprašas Alytaus Dzūkijos pagrindinėje mokykloje nustato pagalbos teikimo ir koordinavimo veiksmų seką asmenims, atsidūrusiems savižudybės rizikoje.

3. Tvarkos aprašas apima:

3.1. savižudybių prevenciją – rizikos atpažinimo vykdymą;

3.2. savižudybių intervenciją – skubią pagalbą

3.3. savižudybių postvenciją: pagalbą ketinančiųjų nusižudyti ir nusižudžiusiųjų artimiesiems.

4. Asmenys, kurie turi savižudybės riziką, skirstomi į:

4.1. asmenis, turinčius minčių apie savižudybę;

4.2. asmenis, ketinančius nusižudyti: asmenis, pradėjusius savižudybės veiksmus (iškilus grėsmei gyvybei), ir (ar) asmenis, kurie bandydami nusižudyti save susižalojo ir kuriems reikalinga būtinoji medicinos pagalba;

4.3. asmenis, kurių artimieji ketino nusižudyti;

4.4. asmenis, patyrusius artimojo savižudybę.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **savižudybės rizika** – tai potenciali tikimybė, kad asmuo nusižudys;

5.2. **rizikos atpažinėjas** – bet kuris asmuo, kuris pastebėjo kito asmens savižudybės riziką;

5.3. **pagalbos teikėjas** – bet kuris bendrojo ugdymo mokyklos, socialines paslaugas teikiančios įstaigos ar asmens sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojas, teikiantis pagalbą savižudybės rizikoje atsidūrusiems asmenims, išklauses specialius krizinių situacijų valdymo mokymus;

5.4. **psichosocialinė pagalba** – pagalba asmenims, išgyvenantiems krizę ar patyrusiems traumuojančius emocinius išgyvenimus (ligas, netektis, skyrybas ir kt.), ir jų šeimoms, artimiesiems, apimanti socialinę, psichologinę, psichoterapinę pagalbą, sielovadą, taip pat pagalbą įveikiant priklausomybę nuo psichoaktyviųjų medžiagų, lošimų ir kt.;

5.5. **rizikos atpažinimas savižudybių rizikos valdymo atveju** – pastebėjimas, kad asmuo galvoja apie savižudybę, ir pagalbos priemonių jam numatymas;

5.6. **skubi savižudybių rizikos valdymo pagalba** – trumpalaikė pagalba, kuri apima emocinę paramą ir kuria siekiama užtikrinti, kad asmuo nenusižudys ar nesukels grėsmės savo sveikatai ir gyvybei bei laiku gaus reikalingą pagalbą;

5.7. **tęstinė savižudybių rizikos valdymo pagalba** – ilgalaikė profesionali pagalba, kuri apima problemų, vedančių prie ketinimo nusižudyti, sprendimą.

II SKYRIUS RIZIKOS ATPAŽINIMO VALDYMAS

6. Rizikos atpažinimo valdymas skirstomas į:

6.1. asmenų, turinčių minčių apie savižudybę, rizikos atpažinimo valdymą;

6.2. asmenų, ketinančių nusižudyti: asmenų, turinčių savižudybės planą, pradėjusių savižudybės veiksmus (iškilusi grėsmė gyvybei), ir (ar) asmenų, kurie bandydami nusižudyti save susižalojo ir kuriems reikalinga būtinoji medicinos pagalba, rizikos atpažinimo valdymą,

7. Asmenų, turinčių minčių apie savižudybę, rizikos atpažinimo valdymo veiksmai priklauso nuo savižudybės rizikos laipsnio.

III SKYRIUS ASMENŲ, TURINČIŲ MINČIŲ APIE SAVIŽUDYBĘ, RIZIKOS ATPAŽINIMO VALDYMAS

8. Bet kuris bendrojo ugdymo mokyklos darbuotojas, atpažinęs mokinį, turintį minčių apie savižudybę, nedelsiant informuoja asmenį, kuris bendrojo ugdymo mokyklos administracijos yra paskirtas pagalbos teikėju (rekomenduojamas socialinis pedagogas).

9. Pagalbos teikėjas, gavęs informaciją apie mokinį, turintį minčių apie savižudybę:

9.1. pagal kompetenciją vykdo intervenciją arba suteikia mokiniui emocinę paramą;

9.2. informuoja mokinio tėvus/globėjus, artimuosius;

9.3. informuoja mokyklos administraciją;

9.4. jeigu tėvai atvykti negali, o mokykloje tuo metu nėra psichologo, gavęs tėvų/globėjų sutikimą (raštu arba žodžiu), organizuoja mokinio palydėjimą pas bendrojo ugdymo mokyklos/Alytaus miesto pedagoginės psichologinės tarnybos (toliau – PPT) psichologą. Jeigu tėvai/globėjai negali atvykti iš karto arba nesutinka atvykti, apie tai informuojama VTAS;

9.5. jei bendrojo ugdymo mokyklos/PPT psichologas įvertina, kad mokiniui reikalinga psichikos sveikatos specialisto pagalba PSC, užregistruoja mokinį į psichikos sveikatos specialisto konsultaciją, palaiko ryšius su tėvais ir PSC dėl tolesnės vaiko būklės;

9.6. tėvai/globėjai gali patys registruoti vaiką į psichikos sveikatos specialisto konsultaciją, tačiau iš karto tai privalo pranešti pagalbos teikėjui;

9.7. jei tėvai/globėjai atsisako pagalbos ar su jais nepavyksta susisiekti, pagalbos teikėjas informuoja vaiko gyvenamosios vietos VTAS, kuris pasirūpina, kad vaikui būtų suteikta reikalinga pagalba, ir dirba su tėvais, atitinkamai pagal priežastis ir poreikį.

IV SKYRIUS ASMENŲ, KETINANČIŲ NUSIŽUDYTI, RIZIKOS ATPAŽINIMO VALDYMAS

Pradėjusių savižudybės veiksmus asmenų (iškilusi grėsmė gyvybei) rizikos atpažinimo valdymas

10. Jei asmuo (vaikas ar suaugusysis) yra pradėjęs savęs žalojimo veiksmus mėgindamas nusižudyti (iškilusi reali grėsmė gyvybei), rizikos atpažinėjas skambina Bendrajam pagalbos centrui telefonu 112 ir vykdo Bendrojo pagalbos centro darbuotojo nurodymus.

Asmenų, kurie bandydami nusižudyti save susižalojo ir kuriems reikalinga būtinoji medicinos pagalba, rizikos atpažinimo valdymas

11. Jei asmuo (vaikas ar suaugusysis) mėgindamas nusižudyti susižalojo ir jam reikalinga būtinoji medicinos pagalba, rizikos atpažinėjas prieš pradėdamas teikti pirmąją pagalbą įvertina situaciją, galimus pavojus ir imasi visų įmanomų situaciją atitinkančių atsargumo priemonių bei kviečia greitąją medicinos pagalbą (toliau – GMP).

12. Jei asmuo nepilnametis, rizikos atpažinėjas informuoja asmens tėvus/globėjus, artimuosius ir VTAS.

V SKYRIUS

PAGALBA KETINANČIŲJŲ NUSIŽUDYTI IR NUSIŽUDŽIUSIŲJŲ ARTIMIESIEMS

13. Kai asmuo ketina nusižudyti (iškilusi grėsmė žmogaus gyvybei) ar po asmens nusižudymo, į įvykio vietą kviečiamos specialiosios tarnybos. Užtikrinusios reikiamą pagalbą, jos privalo informuoti artimuosius apie Alytaus miesto psichosocialinės pagalbos galimybes (informacija, kur kreiptis pagalbos, pateikiama Psichosocialinę pagalbą teikiančių Alytaus miesto įstaigų sąrašė (priedas) ir perduoti informacinį lankstinuką. Taip pat pagal poreikį organizuoja asmens, kuriam reikalinga pagalba, palydėjimą pas pagalbos teikėją.

14. Jei nusižudžiusiojo asmens artimieji yra nepilnamečiai – specialiosios tarnybos apie tai būtinai praneša VTAS – jis nedelsiant organizuoja psichologinės pagalbos teikimą nepilnamečiams. Iki atvyks VTAS specialistai specialiosios tarnybos pasirūpina, kad vaikai būtų su suaugusiu asmeniu, galinčiu juos saugiai prižiūrėti.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Alytaus Dzūkijos pagrindinės mokyklos vadovas yra atsakingas už tvarkos apraše nustatytų veiksmų vykdymo organizavimą.

Alytaus Dzūkijos pagrindinės
mokyklos savizudybių rizikos
valdymo tvarkos aprašo
priedas

PSICHOSOCIALINĘ PAGALBĄ TEIKIANČIŲ ALYTAUS MIESTO ĮSTAIGŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Kontaktai
Psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos		
1.	VšĮ Alytaus poliklinikos Psichikos sveikatos centras	Naujoji g. 48, Alytus Registratūros tel. (8 315) 90 030 El. p. alytus@apoliklinika.lt
2.	UAB „Medica“ klinika	Naujoji g. 76-50, Alytus Tel. (8 315) 24 100, +370 620 22 183 El. p. alytus@medicaklinika.lt
Psichologinę pagalbą teikiančios įstaigos		
3.	VO Alytaus miesto moterų krizių centras	Topolių g. 10-18, Alytus Tel. (8 315) 71 170, +370 611 54 342 El. p. ammkc@aktv.lt
4.	BĮ Alytaus miesto pedagoginė psichologinė tarnyba (nepilnamečiams)	Pulko g. 1, Alytus Tel. (8 315) 75 507 El. p. ampt@ppt.alytus.lm.lt
Pagalbos sau grupes nusižudžiusiųjų artimiesiems organizuojanti įstaiga		
5.	Asociacija „Artimiams“	Interneto svetainė www.artimiams.lt El. p. laukiam@artimiams.lt
Pagalbą telefonu ir internetu teikiančios įstaigos		
6.	VšĮ „Vaikų linija“	Tel. 116111 I–VII 11–21 val. www.vaikulinija.lt
7.	Paramos fondas „Jaunimo linija“	Tel. 8 800 28 888 0–24 val. www.jaunimolinija.lt
8.	Bendrija „Vilties linija“ (suaugusiesiems)	Tel. 116123 0–24 val. El. p. vilties.linija@gmail.com
9.	Pagalbos moterims linija	Tel. 8 800 66 366 I–V 10–21 val. El. p. pagalba@moteriai.lt
10.	„Linija Doverija“ („Линия доверия“) (pagalba teikiama rusų kalba)	Tel. 8 800 77 277 I–V 16:00–20:00
11.	Sidabrinė linija (senjorams)	Tel. 8 800 80 020 I–V 8–20 val. pasikalbekime@sidabrinelinija.lt